

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Kırallığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Ulaştırma, Dışişleri ve Plân komisyonları raporları (1/449)

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/449
Karar No. : 218

28 . 11 . 1972

Millet Meclisi Başkanlığına

3 ncü toplantı yılı içinde görüşülerek karara bağlanan (Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Kırallığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı) bu toplantı yılında yeniden benimsenmek üzere Komisyonumuza gönderilmiştir. Rapor Komisyonumuzca aynen benimsenmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Başkan
 Zonguldak
K. Nedimoğlu

Sözcü
 Ankara
M. K. Yılmaz

Kâtip
 Çorum
A. Topçubaşı

Ankara
H. Balan

Aydın
 N. Menteşe
 İmzada bulunamadı

Bursa
N. Atlı

Bursa
A. Türkel

Eskişehir
İ. Anı

Isparta
A. İ. Balın

İçel
C. Okyayuz

İzmir
K. Önder

Kayseri
V. Â. Özkan

Malatya
H. Gökçe

Manisa
M. Ok

Muş
N. Neftçi

Niğde
H. A. Kavurmacioğlu

Samsun
 H. Özalp
 İmzada bulunamadı

Trabzon
A. Şener

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 1162/2127

23 . 2 . 1971

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 22 . 2 . 1971 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Kırallığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırma anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ile ekleri ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel
Başbakan

GEREKÇE

5 Haziran 1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanun ile tasdik olunan Milletlerarası Sivil Havacılık Sözleşmesi, milletlerarası sivil havacılığın muhtelif memleketler arasında akdolunacak iki taraflı anlaşmalara dayanan bir sistem dâhilinde inkişafını teşvik ve bu yolda yapılacak anlaşmaların anahatlarını tespit ederek aralarında benzerlik teminini öngörmüştür.

Hükümetimiz, memleketimizin coğrafi durumunu ve milletlerarası hava servislerinin memleketimizden geçmesinin sağlayacağı menfaatleri de gözönünde tutarak komşu veya dost bütün memleketlerle yurdumuz arasındaki iktisadi, teknik ve kültürel bağları kuvvetlendirmek ve aynı zamanda millî sivil havacılığımızı teşvik ve kalkındırmak gayesiyle bugüne kadar 34 hava ulaştırma anlaşması imzalamış bulunmaktadır. Bu meyanda, 6 Mart 1967 tarihli ve 6/7834 sayılı Bakanlar Kurulu kararı gereğince ve Kalkınma Plânında öngörüldüğü üzere, millî çıkarlarımız açısından yeni bir veçhe verilmek ve günün şartlarına uydurulmak maksadıyla, tâdili öngörülen memleketimiz ile İsveç arasında 1946 - 1948 devresinde akdedilmiş olan hava ulaştırma anlaşmasının yerine yenisi 13 Kasım 1970 tarihinde imzalanmıştır.

Bu anlaşma hükümleri genellikle Şikago Konferansında tespit edilen model anlaşmadan mülahem olup, müteakabiliyet esasına dayanmaktadır. Mezkûr anlaşma çerçevesinde, hava seyrüseferi ile ilgili millî kanun ve nizamlara riayet edilmek şartıyla, bu ülkeler arasında devamlı ve hukukî statüye bağlanmış tarifeli ve tarifesiz hava servisleri işletilebilecektir.

Bu anlaşma, hava yolu işletmeleri arasında sıkı bir işbirliği imkânının doğmasına, Kuzey Avrupa memleketlerinden memleketimize vâkı turist akımının artmasına, millî hava servisimizin son zamanlarda milletlerarası hava trafiğine açılmış bulunan Kuzey yolunu takiben Orta ve Kuzey Avrupa'ya yapacağı seferlerde uçuş zamanının kısalması sebebiyle malî yönden tasarruf sağlanmasına, İskandinav ülkeleriyle ekonomik bağlarımızın gelişmesi ve memleketimiz arasında esasen mevcut dostane ilişkileri takviye etmesine hâdim olacağına inanılmaktadır.

THY'nın halen İskandinav memleketlerine servisi yoktur. Ancak, yeni anlaşma ile, güzergâhları THY'nın da uğradığı aranöktalarındaki yük ve yolcu trafiği, karşılıklı menfaatlerimize uygun olarak yeniden tanzim edilmiştir.

Ayrıca, yakın bir gelecekte İskandinav memleketlerinde çalışmakta olan işçilerimizin adedinin azımsanmayacak seviyeye yükseleceği gözönünde bulundurularak, THY'nın İskandinav memleketlerine sefer yapması cihetine gidilmesi halinde, Hava yollarımızın istifade edeceği müsait şartlar da anlaşmaya dercedilmiştir.

Bundan başka, bahis konusu Kuzey yolunun Orta Doğu'ya Yeşilköy üzerinden bağlanması halinde, ileride yabancı hava şirketlerinin de daha kısa ve ekonomik buldukları bu yolu tercih edecekleri kuvvetle umulmaktadır. Bu bakımdan Avrupa ile Asya arasındaki hava trafiğinin sıklet merkezinin Yeşilköy Hava Meydanına kaydırılması imkânlarını hazırlamak suretiyle memleketimize maddî yönden menfaatler sağlayacak mahiyette telâkki edilmektedir.

Anlaşma, onaylanması zımında, Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirine sunulur.

Ulaştırma Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Ulaştırma Komisyonu

Esas No. : 1/449

Karar No. : 14

9 . 3 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Krallığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, Komisyonunuza havale olunmakla, ilgili bakanlıklar temsilcileri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Tümü üzerinde cereyan eden müzakereler neticesinde, Hükümetimizle İsveç Krallığı arasında imzalanan Hava Ulaştırmasına dair Anlaşmanın onaylanması hakkındaki tasarı Komisyonumuzca prensip itibarıyla müspet mütalâa olunarak aynen kabul edilmiştir:

Havalesi gereğince, Dışişleri Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ulaştırma Komisyonu Başkanı

Antalya

İ. Ataöv

Bilecik

Ş. Binay

Sözcü

Manisa

S. Gümmüşpala

Bitlis

K. M. Akışık

Kâtip

Nevşehir

H. Başer

Erzurum

F. Taşkesenlioğlu

Sivas

V. Bozatlı

Niğde

M. Ocakçıoğlu

Dışışleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No. : 1/449
Karar No. : 27

18 . 5 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Krallığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü ;

Tümü üzerinde cereyan eden müzakereler neticesinde, gerekçede de sarahaten belirtilmiş olduğu ve hile, mütekabiliyet esasları dairesinde, Hükümetimizle İsveç Krallığı arasında yapılmış olan Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanmasına mütedair tasarı, Komisyonumuzca da müspet mütalâa edilerek aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Komisyonu

Başkanı
Manisa
E. Akça

Ankara
O. Alp

Çankırı
H. Dağlı

Konya
Ö. Ölçmen

Sözcü

İzmir
Ş. Osm

Bursa
İ. Öktem

İstanbul
N. İ. Tokgöz

Konya
T. Y. Öztuna

Trabzon
M. A. Oksal

Kâtip

Balıkesir
A. İ. Kırmızı

Bursa
A. Türkel
İmzada bulunamadı

Kastamonu
O. Deniz
İmzada bulunamadı

Maras
M. N. Çuhadar

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/449
Karar No. : 157

6 . 5 . 1972

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyurulan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Kırallığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» ile, önhavalesi uyarınca Ulaştırma ve Dışişleri komisyonlarınca hazırlanan raporlar, Ulaştırma, Dışişleri ve Maliye Bakanlığı temsilcilerinin de katıldığı toplantıda incelendi ve görüşüldü;

Memleketler arasında daha sıkı bir işbirliği yanında, mevcut dostane ilişkileri de takviye bakımından sivil havacılığın önem kazandığı bir gerçektir. Bugüne kadar yapılmış olan sivil havacılık anlaşmalarıyla memleketimiz komşu ve dost memleketlerle çeşitli alanlarda birçok gelişmeler kaydetmiştir.

Milletlerarası hava servislerinin memleketimize de uğramasıyla sağlayacağı menfaatlerin, milli kanun ve nizamla bağlı kalmak şartıyla belirli statülere bağlanması zaruridir. Bu cümleden olarak, 5 Haziran 1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanunla tasdik olunan Sivil Havacılık Sözleşmesi hükümleri, muhtelif memleketler arasında akdolunacak ikili anlaşmalara dayanan bir sistemin inkişafını öngörmektedir.

Anlaşma hükümleri genellikle Şikago Konferansında tespit edilen modele dayalı olarak mütekabiliyet esasına dayanmaktadır.

Memleketimiz, coğrafi durumu bakımından Asya ile Avrupa arasındaki hava trafiğinin sıklet merkezini teşkil etmektedir. Bu sıklet merkezi sayesinde, memleketimizin maddî yönden sağlayacağı imkânlar büyük olacaktır.

Bu itibarla, tasarı, Komisyonumuzca da olumlu karşılanmış ve maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Tasarının 1 nci, 2 nci ve 3 ncü maddelerinin aynen kabulüne,

Sözleşme tarihinin eski olduğu dikkate alınarak tasarının biran evvel kanunlaşmasında fayda olacağı gerekçesiyle Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Balıkesir	Ankara	Malatya
<i>C. Bulgehan</i>	<i>M. K. Yılmaz</i>	<i>A. Karaaslan</i>
Adana	Amasya	Ankara
<i>S. Kılıç</i>	<i>S. Aygün</i>	<i>H. Balan</i>
Aydın	Bolu	Denizli
<i>N. Menteşe</i>	<i>H. İ. Cop</i>	<i>H. Oral</i>
Diyarbakır	Giresun	İçel
<i>S. Savcı</i>	<i>M. E. Turgutalp</i>	<i>C. Okyayuz</i>
Konya	Konya	Manisa
<i>N. Kalaycıoğlu</i>	<i>B. Müderrisoğlu</i>	<i>M. Erten</i>

Manisa
H. Okçu

Zonguldak
K. Nedimoğlu

Millet Meclisi

(S. Sayısı : 799)

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Kralığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — 13 Kasım 1970 tarihinde Ankara'da imza edilen Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsveç Kralığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

22 . 2 . 1971

Başbakan
S. Demirel

Devlet Bakanı
H. Dinçer

Devlet Bakanı
H. Atabeyli

Devlet Bakanı
T. Bilgin

Adalet Bakanı
Y. Z. Önder

Millî Savunma Bakanı
A. Topaloğlu

İçişleri Bakanı
H. Menteşeoğlu

Dışişleri Bakanı V.
H. Dinçer

Maliye Bakanı
M. Erez

Millî Eğitim Bakanı
O. Oğuz

Bayındırlık Bakanı
T. Gülez

Ticaret Bakanı
G. Titrek

Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
V. A. Özkan

Güm. ve Tekel Bakanı
A. İ. Birincioglu

Tarım Bakanı
İ. Ertem

Ulaştırma Bakanı
O. Tuğrul

Çalışma Bakanı
S. Öztürk

Sanayi Bakanı
S. Kılıç

En. ve Ta. Kay. Bakanı
N. Menteşe

Turizm ve Ta. Bakanı
N. Cevheri

İmar ve İskân Bakanı
H. Nakiboğlu

Köy İşleri Bakanı
T. Kapanlı

Orman Bakanı
H. Özalp

Gençlik ve Spor Bakanı
İ. Sezgin

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE İSVEÇ KRALLIĞI HÜKÜMETİ ARASINDA HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve İsveç Krallığı Hükümeti,
7 Aralık 1944 günü Şikago'da imzaya açılan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesi ve Uluslararası Hava Servisleri Transit Anlaşması tarafları olup,

Kendi ülkeleri arasında ve ötesinde hava servisleri ihdas etmek amacı ile bir anlaşma akdetmek isteyerek,

Aşağıdaki gibi anlaşmışlardır :

MADDE : 1

Tarifler

Bu anlaşma bakımından, metin aksini âmir bulunmadıkça;

a) «Şikago Sözleşmesi» terimi 7 Aralık 1944'te Şikago'da imzaya açılan Uluslararası Sivil Havacılık Sözleşmesini ve her iki Âkıt Tarafca kabul edilmiş olan Sözleşmenin 890 nci maddesine göre çıkarılan ekler ile 90 ve 94 ncü maddelere göre sözleşme ve eklerinde yapılan değişiklik ve ilâveler anlamını taşır.

b) «Havacılık makamları terimi Türkiye Cumhuriyeti bakımından Ulaştırma Bakanı veya sözü geçen Bakan tarafından yapılan ödevleri yerine getirmeye yetkilendirilen herhangi bir kimse veya daire, ve İsveç bakımından Sivil Havacılık Dairesi veya sözü geçen Daire tarafından yapılan görevleri yerine getirmeye yetkilendirilen herhangi bir kimse veya daire anlamına gelir.

c) «Tayin edilen hava yolu işletmesi» terimi, bu anlaşmanın 3 ncü maddesi gereğince tayin edilen ve yetkilendirilen hava yolu işletmesi demektir.

d) «Ülke» terimi, Şikago Sözleşmesinin 2 nci maddesinde belirtilen anlama gelir.

e) «Hava Servisi», «Uluslararası Hava Servisi», «Hava Yolu İşletmesi» ve «Teknik iniş» terimleri, Şikago Sözleşmesinin 96 nci maddesinde belirtilen anlamları taşır.

f) «Kapasite» terimi aşağıda belirtilen anlamları taşır.

Uçak ile ilgili olarak, hattın tamamında veya bir kısmında uçağın yolcu ve yük için istifade edilebilir hacmidir.

Belirtilen hava servisleri ile ilgili olarak, verilen zaman zarfında hattın tamamını veya bir kısmında işleyen uçağın bu servisler için kullanılan kapasite ile sefer adedinin çarpımıdır.

MADDE : 2

Trafik hakları

1. — Âkıt Taraflardan her biri, ötekine, bu anlaşma ekinde belirtilen hatlarda tarifeli uluslararası hava servisleri kurması amacıyla, bu anlaşmada belirtilen hakları tanır. Bu servislere ve hatlara bundan böyle sırasıyla «mutabık kalman servisler» ve «tasrih edilen hatlar» deneyecektir. Âkıt Taraflardan her biri tarafından tayin olunan hava yolu işletmeleri, tasrih edilen bir hatta mutabık kalman bir servisi işletirken, aşağıdaki hakları kullanacaklardır.

- a) Öteki Âkıt Tarafın ülkesi üzerinden inmeden uçmak,
- b) Sözü geçen ülke içerisinde teknik iniş yapmak,
- c) Yolcu, yük ve posta şeklindeki Uluslararası trafiği bırakmak ve almak amacıyla, sözü geçen ülke içerisinde, o hat için bu anlaşma ekinde belirtilen noktalara iniş yapmak.

2. — Bu maddenin (1) nci fıkrasındaki hiçbir husus, bir Âkıt Taraf hava yolu işletmelerine, öteki Âkıt Taraf ülkesindeki başka bir noktadan yolcu, yük ve posta almak hakkının verildiğine delâlet etmeyecektir.

MADDE : 3

İşletme yetkileri

1. — Âkıt Taraflardan her biri, öteki Âkıt Tarafa, tasrih edilen hatlarda mutabık kalınan servisleri işletmesi amacıyla bir veya birkaç hava yolu işletmesi tayin ettiğini yazılı olarak bildirmek hakkına sahibolacaktır.

2. — Öteki Âkıt Taraf, böyle bir tayin bildirisini aldığı anda, bu maddenin (3) ve (4) nci fıkraları hükümleri saklı kalmak üzere, tayin edilen hava yolu işletmesi veya işletmelerine ilgili işletme yetkilerini gecikmeden tanıyacaktır.

3. — Âkıt Taraflardan birinin yetkili havacılık makamları, öteki Âkıt Tarafın tayin ettiği bir hava yolu işletmesinden sözleşmeye uygun olarak Uluslararası hava servislerinin işletilmesinde normal ve mâkul bir şekilde uyguladıkları kanun ve nizamlarda gösterilen şartları yerine getirebilecek vasıfları haiz bulunduğu hususunda kendilerini tatmin etmesini isteyebilir.

4. — Âkıt Taraflardan her biri, tayin edilmiş bir hava yolu işletmesinin esas mülkiyetinin ve fiili kontrolünün bu hava yolu işletmesini tayin eden tarafın veya uyruklarının elinde bulunmasına kanaat getirmediği hallerde, bu maddenin 2 nci fıkrasında sözü geçen işletme yetkilerini tanımayı reddedebilir veya bu hava yolu işletmesinin 2 nci maddede belirtilen haklarının uygulanması üzerinde gerekli gördüğü kayıtları koyabilir.

5. — Bir hava yolu işletmesi bu anlaşma hükümleri gereğince böylece tayin edilip, kendisine yetki verilince, bu anlaşmanın 8 nci ve 9 ncu maddeleri hükümlerinde ve ekte öngörülen hususların tamamlanmasından sonra bu servisleri işletmeye herhangi bir tarihte başlayabilir.

MADDE : 4

İşletme yetkilerinin geri alınması hakların uygulanmasının durdurulması

1. — Âkıt Taraflardan her biri, aşağıdaki hallerde, öteki Âkıt Tarafa tayin edilen bir hava yolu işletmesine verilmiş bulunan işletme yetkisini geri alma veya bu anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen hakların uygulanmasını durdurmak veya bu hakların uygulanması üzerinde gerekli gördüğü kayıtları koymak hakkına sahibolacaktır;

(a) O hava yolu işletmesinin esas mülkiyetinin veya fiili kontrolünün hava yolunu tayin eden Âkıt Tarafın veya uyruklarının elinde bulunmaması veya,

(b) O hava yolu işletmesinin bu hakları tanıyan Âkıt Tarafın kanun ve nizamlarına uymaması, veya,

(c) Hava yolu işletmesinin başka bir şekilde bu anlaşmada belirtilen şartlara uygun olarak işletme yapmaması.

2. — Bu maddenin 1 nci fıkrasında belirtilen ve hakların geri alınması, tatbikatının durdurulması veya kayıtlar konulması hususlarında derhal bir işlem yapılması, kanun ve nizamların daha fazla ihlâl edilmesinin önlenmesi için şart değilse, böyle bir hak ancak öteki Âkıt Tarafın istişareti sonra kullanılacaktır.

MADDE : 5

Gümrük vergilerinden ve diğer vergilerden, resimlerden bağışıklık

1. — Âkıt Taraflardan her birinin tayin edilen hava yolu işletmeleri tarafından Uluslararası servislerde işletilen uçaklar ve bu uçaklarda bulunan mütat donatım, akar yakıt ve yağlama yağları ve (yiyecek, içecek ve tütün dâhil) uçak kumanyası da, öteki Âkıt Taraf ülkesine varışta, tekrar yurt dışına çıkarılmaya kadar uçakta kalmak veya öteki Âkıt Taraf ülkesi üzerindeki uçuşun bir kısmında kullanılmak kaydı ile, bütün gümrük vergileri, muayene ücretleri ve diğer resim ve vergilerden bağışık tutulacaktır.

2. — Aşağıdakiler de, yapılan hizmetler karşılığı alınacak ücretler hariç aynı resim ve vergilerden bağışık tutulacaktır;

(a) Âkıt Taraflardan birinin ülkesinde, bu taraf yetkili makamlarınca tespit edilen miktarları aşmamak ve öteki Âkıt Tarafın Uluslararası bir servisinde çalıştırılan uçaklarda kullanılmak üzere uçağa alınan uçak kumanyaları;

(b) Âkıt Taraflardan birinin ülkesine, öteki Âkıt Tarafın tayin edilen hava yolu işletmelerinin Uluslararası servislerinde kullanılan uçakların bakım ve onarımı için sokulan yedek parçalar;

(c) Uçağa alındığı Âkıt Taraf ülkesi üzerinde yapılacak uçuşun bir kısmında kullanılacak bile olsa, öteki Âkıt Tarafın tayin edilen hava yolu işletmeleri tarafından Uluslararası servislerde işletilen uçakların ikmaline ayrılmış olan akar yakıt ve yağlama yağları.

Yukardaki (a), (b) ve (c) tâli fıkralarında sözü geçen maddeler gümrük nezaret ve kontrolu altında tutulabilir.

MADDE : 6

Mûtat havacılık donatımı ile ikmal maddelerinin depolanması

Âkıt Taraflardan birinin uçaklarında bulundurulanan malzeme ve ikmal maddeleri gibi mûtat havacılık donatımı da öteki Âkıt Taraf ülkesinde, ancak o ülkenin gümrük makamlarının müsaadesi ile boşaltılabilir. Böyle bir durumda, bunlar tekrar yurt dışına götürülünceye veya başka bir şekilde gümrük nizamlarına göre elden çıkarılınca kadar sözü geçen yetkili makamların nezaretinde bulundurulabilir.

MADDE : 7

Direkt transit trafiği

Âkıt Taraflardan birinin ülkesinden transit geçen yolcular çok basitleştirilmiş bir kontrolden daha fazla bir kontrole tabi tutulmayacaklardır. Doğrudan doğruya transit geçen bagaj ve yükler gümrük vergileri ve diğer vergi ve resimlerden bağışık tutulacaklardır.

MADDE : 8

Kapasite hükümleri

1. — Her iki Âkıt Tarafın hava yolu işletmelerine, kendi ülkeleri arasında, tasrih edilen hatlarda, mutabık kalınan servisleri işletmeleri için âdil ve eşit imkân sağlanacaktır.

2. — Âkıt Taraflardan her birinin tayin edilmiş hava yolu işletmeleri, mutabık kalınan servisleri işletirken, öteki Âkıt Tarafın hava yolu işletmelerinin çıkarlarını, bu sonuncu hava yolu işletmelerinin aynı hatların bütünü veya bir kısmı üzerinde işlettiği servislere, uygun olmayan bir nispette tesir etmemek üzere, gözönünde bulunduracaktır.

3. — Âkıt Tarafların tayin edilen hava yolu işletmelerinin sağladığı mutabık kalınan servislerin, tasrih edilen hatlardaki kamu ulaştırma ihtiyaçları ile sıkı ilgisi bulunacak ve bunların ilk amacı, hava yolu işletmesini tayin eden tarafın ülkesine gelen veya ülkesinden giden yolcu, yük ve postaya ait mevcudolan veya olması mâkul bir tarzda beklenen taşıma ihtiyaçlarını karşılamaya yetecek bir kapasiteyi sağlamak olacaktır.

4. — Âkıt Taraflardan her birinin tayin edilen hava yolu işletmesinin öteki Âkıt Taraf ülkesindeki noktalar ile 3 neü memleketlerdeki noktalar arasındaki trafiği, tasrih edilen hatlarda taşıma hakkı, kapasitenin ilgili bulunduğu aşağıdaki genel ilkeler çerçevesinde uygulanacaktır.

a) Hava yolu işletmesini tayin eden Âkıt Taraf ülkesine gelecek veya ülkesinden gidecek olan trafik ihtiyaçları;

b) Hava yolu işletmesinin geçtiği bölgesindeki devletlerin hava yolu işletmelerince kurulan başka ulaştırma servisleri de gözönüne alındıktan sonra, o bölgenin trafik ihtiyaçları; ve

c) Uzak menzilli hava servisleri ihtiyaçları.

5. — Bu maddenin yukardaki 1, 2, 3 ve 4 nü paragraflarının tatbikatı için, tarafların Sivil Havacılık makamları tarafından mutabık kalınan kapasite ve frekans, taraflardan birinin Sivil Havacılık makamlarının isteği üzerine yakın işbirliği atmosferi içinde yapılacak istişarelerden sonra, zaman zaman gözden geçirilebilir veya değiştirilebilir.

MADDE : 9

Ücret Tarifeleri

1. — Aşağıdaki paragraflarda zikredilen «ücret tarifesi», yolcu, yük ve posta taşınması için ödenecek bedeller ve taşıma için tabi olacakları şartlarla mümessillik ve diğer yardımcı hizmetlerin şartlarını ve ücretlerini tazammun eder.

2. — Taraflardan birinin hava yolu işletmesi tarafından diğer taraf ülkesine veya ülkesinden taşımalar için konulacak ücret tarifeleri, işletme masrafları, makul bir kâr ve diğer hava yollarının tarifeleri de dâhil, bütün ilgili unsurlar gözönünde tutularak makul seviyelerde tespit edilecektir.

3. — Bu maddenin 2 nei paragrafında zikredilen ücret tarifeleri, mümkün ise, her iki tarafın tayin edilmiş hava yolu işletmeleri tarafından birbirleriyle danışma suretiyle tespit edilecek ve böyle bir anlaşma mümkün olduğu nispette Uluslararası Hava Ulaştırma Birliği ile Dünya Posta Birliğinin (UPU) ücret tarifelerinin hazırlanması için takip ettiği usul çerçevesinde olacaktır.

4. — Bu suretle üzerinde mutabık kalınan ücret tarifeleri, yürürlüğe girmesi tasarlanan tarihten en az doksan (90) gün önce tarafların Sivil Havacılık Makamlarının onayına sunulacaktır. Özel durumlarda bu süre, sözü geçen makamların mutabakatı ile azaltılabilir.

5. — Böyle bir mutabakat resmen bildirilebilir; eğer tarafların Sivil Havacılık Makamlarından hiç biri, 4 nü paragraf hükümlerine göre tevdi edilmiş bulunan ücret tarifelerine tevdi tarihinden itibaren otuz (30) gün içinde itirazlarını bildirmezler ise, ücret tarifeleri tasvip edilmiş telâki olunur. 4 nü paragraf hükümlerine göre tevdi müddetinin kısaltılmış olması halinde, tarafların Sivil Havacılık Makamları itiraz müddetinin otuz (30) günden daha az olmasında mutabık kalabilirler.

6. — Eğer bir ücret tarifesi üzerinde bu maddenin 3 nü paragrafı hükümlerine göre anlaşma olmazsa, veya 5 nei paragrafta zikredilen otuz (30) günlük müddet zarfında bir taraf Sivil Havacılık Makamlarının diğer taraf Sivil Havacılık Makamlarına itirazını beyan etmesi halinde iki taraf Sivil Havacılık Makamları ücret tarifesini karşılıklı anlaşma ile tespit edeceklerdir.

7. — Eğer Sivil Havacılık Makamları bu Maddenin 4 nü paragrafı hükümlerine göre kendilerine tevdi edilmiş ücret tarifeleri üzerinde veya 6 nei paragraf hükümlerine göre herhangi bir ücret tarifesi üzerinde anlaşamazlar ise, anlaşmazlık iki taraflı Hava Ulaştırma Anlaşmasının anlaşmazlıkların çözümlenmesi hakkındaki hükümleri çerçevesinde hal şekline bağlanacaktır.

8. — Bu madde hükümlerine göre tesis edilmiş bir ücret tarifesi, yenisi yapılmaya kadar yürürlükte kalacaktır. Mamefi bir ücret tarifesi bu paragraf hükümlerine göre, sona eriş tarihinden itibaren altı ay (6)'dan fazla temdit edilemeyecektir.

MADDE : 10

Malî Hükümler

1. Akıtt Taraflardan her biri kendi millî kambyo mevzuatına uygun olarak kendi ülkesinde yolcu, bagaj ve yük, posta naklinden diğer tarafça sağlanan kazançların masraftan artan kısmını taraflarca kabul edilecek herhangi bir konvertibl dövizle tediye eder. Sözü geçen paraların transferi

için gerekli döviz her iki tarafın Merkez Bankası veya millî bankalarına tahsis veya transfer edilir. Âkıt Taraflar arasında özel bir tediye anlaşması mevcut ise ödeme bu Anlaşma hükümlerine göre yapılır.

MADDE : 11

İstisnalar ve İstatistikler

1. Sıkı bir işbirliği ruhu ile, Âkıt Tarafların yetkili havacılık makamları, bu Anlaşma ve Ek'lerinin herhangi bir hükmünün uygulanmasının ve bunlara kifayetli bir şekilde riayet edilmesini sağlamak amacıyla zaman zaman birbirleri ile istisna edeceklerdir.

2. Âkıt Taraflardan herbirinin yetkili havacılık makamları istek üzerine, öteki Âkıt Tarafın yetkili havacılık makamlarına, birinci anlaşılan tarafın tayin edilen hava yolu işletmelerince mutabık kalınan servislerde sağlanan kapasitenin gözden geçirilmesi amacıyla mâkul bir tarzda istenebilecek periodik ve başkaca istatistikleri verecektir. Bu istatistikler, o hava yolu işletmelerince mutabık kalınan servislerde taşınan trafik miktarlarının ve bu trafiğin hattaki ilk çıkış ve son varış yerlerinin tespiti için gerekli bütün bilgileri içine alacaktır.

MADDE : 12

Değişiklikler

1. Âkıt Taraflardan herhangi biri bu Anlaşma ve Ek'lerinin herhangi bir hükmünün değiştirilmesini arzu ettiği takdirde, öteki Âkıt Tarafı istisnada bulunmak isteyebilir; yetkili havacılık makamları arasında ve müzakere veya yazışma yoluyla yapılabilecek olan böyle bir istisna, istek tarihinden itibaren altmış (60) gün içerisinde başlayacaktır. Mutabakata varılan herhangi bir değişiklik diplomatik yoldan nota teatisi ile teyid edildiğinde yürürlüğe girecektir.

2. Hatlardaki değişiklikler, Âkıt Tarafların yetkili havacılık makamlarının aralarında doğrudan doğruya mutabakata varmalarıyla yapılabilir.

MADDE : 13

Çok Taraflı Anlaşmalara Uygunluk

Bu Anlaşma ve Ek'leri, her iki Âkıt Tarafa da muteber olabilecek çok taraflı herhangi bir sözleşmeye uyacak şekilde değiştirilecektir.

MADDE : 14

Sona Erme

Âkıt Taraflardan biri, bu Anlaşmaya son vermek kararında olduğunu her zaman öteki Âkıt Tarafa ihbar edebilir. Bu ihbarname aynı zamanda Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilâtına da ulaştırılacaktır. Bu durumda, ihbarnamenin öteki Âkıt Tarafa alınışından itibaren oniki ay içerisinde mutabakata varılarak geri alınmaması halinde; Anlaşma, bu sürenin bitiminde sona erecektir. Öteki Âkıt Tarafa ihbarnamenin alındığı teyid edilmezse, Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilâtının ihbarnameyi aldığı tarihten ondört (14) gün sonra alınmış sayılacaktır.

MADDE : 15

Anlaşmazlıkların Çözümü

1. Âkıt Taraflar arasında bu Anlaşma ve Ek'lerinin yorumlanması veya uygulanması ile ilgili bir anlaşmazlık çıkarsa, Âkıt Taraflar bu anlaşmazlığı önce kendi aralarında müzakere yoluyla halletmeye çalışacaklardır.

2. Âkıt Taraflar, müzakere yoluyla bir anlaşmaya varamadıkları takdirde, anlaşmazlığa, karara bağlaması için bir şahıs veya teşekküle verme hususunda mutabık kalabilirler veya Âkıt Taraflardan birinin isteği üzerine anlaşmazlık karar için Âkıt Tarafların herbirinin tayin edeceği birer hakem veya böylece seçilen iki hakemin tayin edeceği bir üçüncü hakemden kurulu 3 kişilik bir hakem heyetine sunulacaktır. Âkıt Taraflardan her biri, taraflardan birinin ötekinden anlaşmazlığın tahkimini isteyen bir notayı diplomatik yoldan aldığı tarihten itibaren altmış (60) gün içinde bir hakem tayin edecek ve üçüncü hakem de bundan sonraki altmış (60) günlük bir süre içinde seçilecektir. Âkıt Taraflardan herhangi biri verilen süre içerisinde bir hakem tayin edemezse veya üçüncü hakem belirtilen süre içinde seçilmezse Sivil Havacılık Teşkilâtı Konsey Başkanının, durumun gereğine göre, bir hakemi veya hakemleri tayin etmesini Âkıt Taraflardan herhangi biri isteyebilir. Bu durumda üçüncü hakem üçüncü bir Devletin uyruğu olacak ve hakem heyetinin başkanlığını yapacaktır.

3. Âkıt Taraflar, bu maddenin 2 nci fıkrasına göre verilecek herhangi bir karara uymayı taahhüt ederler.

4. Hakemlerin ücretleri ve masrafları dâhil, hakem heyetinin masrafları Âkıt Taraflar arasında eşit olarak ödenecektir.

MADDE : 16

Tescil

Bu Anlaşma ile Ekleri ve bunların muhtemel değişiklikleri Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilâtı nezdinde tescil ettirilecektir.

MADDE : 17

Başlıklar

Madde başlıkları bu Anlaşmaya sadece müracaat ve kolaylık maksadıyla konulmuştur ve hiçbir surette bu Anlaşmanın sınırını çizmez, maksat ve şümülünü tayin etmez.

MADDE : 18

Yürürlüğe Girme

İşbu Anlaşma ve onun ayrılmaz parçalarını teşkil eden ekler, her iki Âkıt Tarafın Anayasalarının öngördüğü formalitelerin tamamlanmasını mütaakip diplomatik yoldan notaların teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

Yukardakileri tasdiklen, aşağıda imzaları bulunan ve Hükümetleri tarafından usulü dairesinde yetkilendirilmiş olan temsilciler işbu Anlaşmayı imza etmişlerdir. Türkçe ve İngilizce dillerinde, her iki metin aynı derecede muteber olmak ve ihtilâf halinde İngilizce metin esas sayılmak üzere Bindokuzyüzyetmiş yılı Kasım ayının onüçüncü günü Ankara'da ikişer nüsha halinde tanzim olunmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına

İsvet Kıralığı Hükümeti adına

EK : I

İşletilecek hatlar

1. (a) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından tayin edilen Türk hava yolu veya hava yolları, Türkiye'deki noktalardan ara noktalar yolu ile Stokholm'e ve ileri noktalara her iki istikâmette hava servisi işletmeye yetkili olacaktır.

(b) Üçüncü memleketlerden gelen veya bu memleketlere gidecek olan trafiğin diğer Âkıt Taraf ülkesine bırakılması veya alınması aşağıdaki hattâ münhasırdır :

Türkiye'deki noktalardan Belgrad ve/veya Viyana veya Budapeşte ve/veya Frankfurt ve/veya Kopenhag yolu ile Stokholm'e(1) ve işbu Ek'in 4 ncü paragrafına uygun olarak mutabık kalınacak ileri noktalara.

2. (a) İsveç Kırallığı Hükümeti tarafından tayin edilen İsveç hava yolu veya hava yolları, İsveç'teki noktalardan ara noktalar yolu ile İstanbul'a ve ileri noktalara her iki istikâmette hava servisi işletmeye yetkili olacaktır.

(b) Üçüncü memleketlerden gelen veya bu memleketlere gidecek olan trafiğin diğer Âkıt Taraf ülkesine bırakılması veya alınması aşağıdaki hattâ münhasırdır :

İsveç'teki noktalardan Kopenhag ve/veya Prag ve/veya Viyana veya Budapeşte yolu ile İstanbul'a ve ileride Beyrut'a (2).

3. Yukarıda kaydedilen noktalardan herhangi biri, servisin başlangıç noktası hava işletmesini tayin eden Âkıt Tarafın ülkesinde bulunmak şartı ile, tayin edilen ilgili hava yolu işletmesinin ihtiyarına bağlı olarak bütün seferlerde veya bunların herhangi birinde kullanılmayabilir.

Âkıt Taraflardan her biri, servislerine; diğer Âkıt Tarafın ülkesinin ötesinde noktaların veya Âkıt Tarafların ülkeleri arasında ilâve noktaların ithaline talebedebilir. Bu talep diğer Âkıt Tarafın havacılık makamının tasvibine bağlıdır.

(1) Kopenhag ve Stokholm arasında ve müteakiben, mahallî trafik haklarından şimdilik istifade edilemez. Stopover trafiğine müsaade edilmektedir.

(2) Herhangi bir tarife döneminde, işletilecek hat veya hatlarda tasrih edilmiş dört noktanın üçünden fazlası kullanılmaz.

EK : II

Tarifelerin tasdiki

1. Âkıt Taraflardan her birinin tayin edilen hava yolu işletmesi veya işletmeleri, malzeme geçidi de dâhil, uçuş tarifelerini her tarife dönemi için (yaz ve kış), tarifelerin yürürlüğe gireceği tarihten en az 45 gün önce diğer Âkıt Tarafın havacılık makamlarına tasdik için sunacaklardır.

2. Herhangi bir Âkıt Tarafın tayin edilen hava yolu işletmesi veya işletmelerince, uçuş tarifelerinin diğer Âkıt Tarafın havacılık makamlarına sunulmasından önce her iki Âkıt Tarafın ilgili hava yolu işletmeleri tarifeler üzerinde mutabık kalmak amacıyla aralarında istişarelerde bulunacaklardır. Bu şekilde uçuş tarifeleri alan havacılık makamları bunları tasdik veya reddedebilir veya değişiklik teklif edebilir. Her halûkârda, Âkıt Taraflardan birinin tayin edilen hava yolu işletmesi veya işletmelerince tasrih edilen hatlarda işletilecek servisler, diğer Âkıt Tarafın havacılık makamlarının onayı alınmadan başlayamaz veya değiştirilemez.